

Katedra etnológie a muzeológie Univerzity Komenského – zhodnotenie odborných činností a štúdiá v odbore muzeológie

Lenka Ulašinová Bystrianska

Mgr. Lenka Ulašinová Bystrianska, PhD.
Comenius University in Bratislava
Faculty of Arts
Department of Ethnology and Museology
Gondova 2
814 99 Bratislava
Slovakia
e-mail: lenka.ulasinova@uniba.sk

Muzeológia a kultúrne dedičstvo, 2018, 6:2:163-171

Department of ethnology and museology - evaluation of scientific, research and project activities of the museology section and study opportunities

The article analyzes and evaluates scientific, research, and project activities and works published by Bratislava Museology Section in the last two years. It deals with the development of this field of study in the near future. It also provides a basic overview of the field of study, publishing possibilities and other specialized activities offered to the students by our department.

Key words: museology studies, museology and cultural heritage, scientific and publishing activities, Comenius University in Bratislava

Odbor Muzeológia a kultúrne dedičstvo v školskom roku 2017/2018 v príprave a realizácii odborných činností, ako aj pedagogickej praxe nadväzoval na úlohy vytýčené v predchádzajúcom období, vychádzajúce predovšetkým z pokračujúcich vedeckovýskumných a grantových úloh, ako aj plánovaného rozšírenia ponuky jednodborového štúdiá o kombinované dvojodborové štúdium. Okrem prvého a druhého stupňa štúdiá v odbore máme, samozrejme, záujem ponúknuť možnosť študovať muzeológiu i na tret'om stupni. Preto sme v marci tohto roku podali žiadosť o akreditáciu doktorandského štúdiá v odbore muzeológia, ktorú v júli schválila akreditačná komisia. Garantmi budú pracovníci Katedry etnológie a muzeológie prof. PhDr. Pavol Tišliar, PhD. a Doc. Ľuboš Kačírek, PhD. a z Katedry slovenských dejín FiF UK prof. Martin Homza, PhD.

Od budúceho školského roku majú naši študenti tiež možnosť štúdiá v odbore na zahraničnej univerzitnej pôde. V júli tohto roku sme v rámci programu ERASMUS nadviazali spoluprácu s Rzeszowskou univerzitou, ktorá v horizonte 2020/2021 zahŕňa študentskú i učiteľskú mobilitu.

Príprava študentov pre prax, okrem vyváženého študijného programu poskytujúceho tak získanie teoretických poznatkov, ako aj praktických skúseností, spočíva aj vo vytvorení podmienok a zázemia pre publikovanie v prestížnom vedeckom časopise *Muzeológia a kultúrne dedičstvo*.¹ Ďalší priestor pre publikačnú činnosť študentov, takpovediac z domácej edičnej dielne, poskytuje zborník študentských prác *Studia Museologica Slovaca*, ktorého prvý zväzok zostavil

¹ Časopis *Muzeológia a kultúrne dedičstvo* vychádza na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského od roku 2013, pričom od roku 2016 je evidovaný v databáze SCOPUS a Web of Science.

v roku 2017 Pavol Tišliar. Svoje ročníkové práce tu publikovali zväčša študenti druhého stupňa štúdia muzeológie a kultúrneho dedičstva FiF UK.² V nasledujúcom čísle zborníka dostanú priestor aj študenti z Lipskej univerzity či Masarykovej univerzity v Brne.

Záverčné práce

Škála záverečných prác, ktoré obhájili poslucháči odboru muzeológia a kultúrne dedičstvo v školskom roku 2017/2018, je tematicky pestrá. Viaceré z vybraných tém sú úzko prepojené s ďalšími vednými odbormi³ operujúcimi s fenoménom kultúrneho dedičstva. To len potvrdzuje zmysel rozšírenia možností vzdelávania sa, špecializácie a prehĺbenia odbornosti v konkrétnej oblasti ochrany a výskumu kultúrneho dedičstva prostredníctvom dvojodborového štúdia. Od akademického roku 2018/2019 bude možné študovať kombinácie s etnológiou, históriou a informačnými vedami. Naším zámerom je v ďalšom akademickom roku otvoriť aj kombináciu s dejinami umenia.

Najpočetnejšiu skupinu tvoria magisterské práce venované hmotnému kultúrnemu dedičstvu, zvlášť architektonickým pamiatkam. Andrea Bunčková svojou diplomovou prácou⁴ prispela k rozšíreniu zoznamu pamiatkového fondu objektom rímskokatolíckeho Kostola sv. Vojtecha v obci Blatné. Vo svojej práci okrem iného vytypovala vhodný objekt, určila jeho pamiatkové hodnoty a vypracovala návrh na jeho vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku, ktorý bude slúžiť ako odborný podklad pri správnom konaní vedenom za týmto účelom. Magisterská práca Adriany Pacigovej⁵ mala ambíciu prezentovať kultúrne dedičstvo mikroregiónu Dolný Liptov a vytvoriť sprievodcu pre kultúrnu turistiku pre túto oblasť. Klaudia Krajčíková⁶ sa v diplomovej práci venovala vývoju a typológii dynamickej barokovej línie sakrálnej architektúry na západnom Slovensku, sledujúc determinanty výberu a výstavby tohto špecifického typu stavieb na sledovanom území. Využitie a adaptácia vybranej skupiny kaštieľov v okolí Bratislavy je predmetom záujmu v práci Zuzany Lintnerovej.⁷ Skupinu vhodných objektov určila na základe špecifických kritérií a následne mapovala stavebnotechnický stav objektov, spôsob využitia, prípadne okolnosti, ktoré vplyvajú na kondíciu jednotlivých pamiatkových objektov. Na bratislavské pamiatky sa sústredila aj diplomová práca Zuzany Soldánovej,⁸ venovaná záhradným palácami, počiatkom tohto typu architektúry, ich typológii a následne predovšetkým aplikácii všeobecných poznatkov na vybraných príkladoch bratislavských záhradných palácov. Legislatívne podmienky ochrany kultúrneho dedičstva na Slovensku skúmala Zuzana Menzlová,⁹ ktorá vo svojej práci hodnotí kvalitu a možnosti ochrany pamiatok i kultúrneho dedičstva ako takého. Zaoberá sa tiež možnosťami založiť slovenskú pobočku medzinárodnej organizácie Modrý štít.

² TIŠLIAR, Pavol (ed.). *Studia Museologica Slovaca*, roč. 1. Bratislava : MKD, 2017, 72 s.

³ Etnológia, história, umenoveda a pod.

⁴ BUNČKOVÁ, Andrea. *Sakrálna architektúra v obci Blatné (Návrhy na vyhlásenie objektov za NhNKP)*. Bratislava : FiF UK, 2018, 82 s.

⁵ PACIGOVÁ, Adriana. *Dolný Liptov, sprievodca pre kultúrnu turistiku*. Bratislava : FiF UK, 2018, 91 s.

⁶ KRAJČÍKOVÁ, Klaudia. *Sakrálné stavby dynamickej barokovej línie na území západného Slovenska*. Bratislava : FiF UK, 2018, 84 s.

⁷ LINTNEROVÁ, Zuzana. *Vybrané kaštiele v okolí v Bratislave – využitie a adaptácia na nové funkcie*. Bratislava : FiF UK, 2018, 123 s.

⁸ SOLDÁNOVÁ, Zuzana. *Záhradné paláce v Bratislave*. Bratislava : FiF UK, 2018, 63 s.

⁹ MENZLOVÁ, Zuzana. *Kultúrne dedičstvo na Slovensku: právne aspekty a výzvy*. Bratislava : FiF UK, 2018, 68 s.

Témy z oblasti múzejníctva a muzeológie reprezentujú diplomové práce Zuzany Švecovej a Silvie Krajcsovicov, pričom Švecová¹⁰ hodnotí viaceré expozície múzeí na západnom Slovensku. Zaoberá sa kvalitou a charakterom expozícií, ako aj ich determinantmi, kriticky ich hodnotí a porovnáva. Krajcsovicov¹¹ mapuje vývoj výstavníctva na území Slovenska počas Uhorska a prvej ČSR aj prostredníctvom sledovania podielu osobností, spolkov a inštitúcií na rozvoji výstavnej činnosti do roku 1938.

Historická a tak trochu etnologická téma života bratislavských mešťanov v druhej polovici 19. storočia, v práci¹² Barbory Káňovej priniesla okrem pestrého obrazu každodennosti súdobých Bratislavčanov aj predstavu o podmienkach a okolnostiach, ktoré Bratislavu v danom čase formovali a bezprostredne vplývali na život jej obyvateľov.

Zovšeobecňujúci názov práce Romany Noškovej *Prezentácia prírodného dedičstva Bieleh Karpát – návrh múzejnej expozície*¹³ v texte zužuje okruh záujmu na pôvodné ovocné odrody regiónu. Výsledkom je návrh na vytvorenie múzejnej expozície v tradičnej ovocinárskej lokalite, obci Bošáca, a prezentácia tejto súčasti prírodného dedičstva. Posledná z tohoročných diplomových prác¹⁴ Bronislavy Šajgalíkovej sa sústreďuje na etnografické zbierky, resp. zbierkové predmety ľudového odevu so zameraním na región Tekov. Bronislava Šajgalíková sa snažila prostredníctvom analýzy jednotlivých odevných prvkov a ich súčastí predstaviť odev Horného Tekova v historickom a sociálnom kontexte.

V bakalárskych prácach študenti prvého stupňa štúdia spracovali vybrané problémy z múzejníctva a muzeológie. Roman Galvánek¹⁵ charakterizoval vybrané sprievodné programy a múzejnopedagogické aktivity v hudobných múzeách na Slovensku a navrhol možnosti rozšírenia aktivít smerujúcich k návštevníkovi. Zbierkotvornú činnosť Múzea SNP od roku 1989 opísala vo svojej bakalárskej práci Kristína Falťanová.¹⁶ K charakteristike zbierkotvornej činnosti múzea v danom období dospela na základe pozorovania zmien vybraných aspektov zbierkotvornej činnosti pred a po roku 1989. Lucia Blahutová¹⁷ sa v záverečnej práci zaoberala súčasnými informačnými technológiami využívanými v múzeu. Tiež sa snažila zistiť, akú úlohu zohrávajú vo vybraných múzeách a pokúsila sa navrhnúť vlastný príklad využitia QR kódu v múzejnej praxi.

Publikačná činnosť členov odboru

Publikačná činnosť pracovníkov odboru je primárne zameraná na muzeológiu a múzejníctvo, resp. kultúrne dedičstvo ako také a na vybrané aspekty a oblasti slovenských dejín. Štúdiá hodnotiacia význam múzejných exkurzií pri formálnej výučbe na Slovensku¹⁸ od Pavla Tišliara a Ľuboša Kačírka vyšla v ročenke Mestského múzea Ioana Raica v Šebeši (Rumunsko)

¹⁰ ŠVECOVÁ, Zuzana. *Hodnotenie expozícií vo vybraných múzeách*. Bratislava : FiF UK, 2018, 96 s.

¹¹ KRAJCSOVICS, Silvia. *Výstavy na území dnešného Slovenska v období Uhorska a 1. ČSR*. Bratislava : FiF UK, 2018, 67 s.

¹² KÁŇOVÁ, Barbora. *Každodenný život bratislavských mešťanov druhej polovice 19. storočia a začiatku 20. storočia, so zameraním na vybavenia príbytkov*. Bratislava : FiF UK, 2018, 87 s.

¹³ NOŠKOVÁ, Romana. *Prezentácia prírodného dedičstva Bieleh Karpát – návrh múzejnej expozície*. Bratislava : FiF UK, 2018, 85 s.

¹⁴ ŠAJGALÍKOVÁ, Bronislava. *Ľudový odev v Hornom Tekove*. Bratislava : FiF UK, 2018, 104 s.

¹⁵ GALVÁNEK, Roman. *Múzejná pedagogika v hudobnom múzeu*. Bratislava : FiF UK, 2018, 54 s.

¹⁶ FALŤANOVÁ, Kristína. *Zbierkotvorná činnosť Múzea SNP v Banskej Bystrici od roku 1989 po súčasnosť*. Bratislava : FiF UK, 2018, 34 s.

¹⁷ BLAHUTOVÁ, Lucia. *Informačné technológie v múzeu*. Bratislava : FiF UK, 2018, 51 s.

¹⁸ KAČÍREK, Ľuboš – TIŠLIAR, Pavol. The benefit of museum visits for the formal education of children in primary and secondary education in the Slovak Republic. In: *Terra Sebus*, roč. 9, 2017, s. 491-506.

pod názvom *The benefit of museum visits for the formal education of children in primary and secondary education in the Slovak Republic*. V časopise *European journal of contemporary education* vyšli Pavlovi Tišliarovi dve štúdie zamerané na vzdelávanie a pedagogickú činnosť. Práca *Museology as University subject in Slovakia: History, Program and Course Design* podrobnejšie zachytáva možnosti systému vysokoškolského vzdelávania pre kvalifikovaných múzejných pracovníkov a súčasné smerovanie slovenskej muzeológie.¹⁹ V štúdiu *The development of informal learning and museum pedagogy in museums* sa zaoberal najmä dejinami múzejnej pedagogiky v Európe a smerovaním neformálneho vzdelávania.²⁰ V zborníku *Národopisné aspekty v kultúre dolnozemskejých Slovákov* publikoval Ľuboš Kačírek štúdiu *Múzejná prezentácia národopisných zbierok dolnozemskejých Slovákov*.²¹

V historickom periodiku *Bylye gody*²² analyzuje trojica Tišliar, Dolák a Kačírek vývoj kultúrnych stratégií a kultúrnej politiky na Slovensku v 19. a 21. storočí.²³ Jan Dolák sa v tomto školskom roku publikačne i prednáškami v Paríži a na viacerých fórach v Číne zapojil do celosvetovej diskusie o novej definícii múzea. V ďalších svojich prácach sa zaoberal tiež viacerými aktuálnymi témami sledujúcimi postavenie múzea v súčasnej kultúre,²⁴ trendy vo výstavníctve a zbierkotvornú činnosť,²⁵ miesto literárnych múzeí v rámci múzejnej kultúry,²⁶ ako aj témy z teoretickej muzeológie.²⁷ Najnovším príspevkom v rade študijných materiálov z dielne nášho odboru je učebnica Jana Doláka *Sbírateľství a sbírkotvorná činnost muzeí*.²⁸

Ľuboš Kačírek publikoval v roku 2017 práce zachytávajúce problematiku vystavovania historických zbierok súvisiacich s osobnosťami slovenského národného hnutia, či už zamerané všeobecne na dané obdobie, alebo viacerých jeho predstaviteľov.²⁹ Jednému z kľúčových osobností štúrovskej generácie Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi boli pri príležitosti 200. výročia

¹⁹ TIŠLIAR, Pavol. *Museology as University subject in Slovakia: History, Program and Course Design*. In: *European journal of contemporary education*, roč. 6, 2017, č. 1, s. 159-166.

²⁰ TIŠLIAR, Pavol. *The development of informal learning and museum pedagogy in museums*. In: *European journal of contemporary education*, roč. 6, 2017, č. 3, s. 586-592.

²¹ KAČÍREK, Ľuboš. *Múzejná prezentácia národopisných zbierok dolnozemskejých Slovákov*. In: *Národopisné aspekty v kultúre dolnozemskejých Slovákov*. Naddlak : Vyd. Ivan Krasko, 2017, s. 107-114.

²² Okrem iného je registrovaný v databázach Web of Science a Scopus.

²³ TIŠLIAR, Pavol – DOLÁK, Jan – KAČÍREK, Ľuboš. *Changes in cultural strategy and cultural policies in Slovakia in the 20th century and at the beginning of the 21st century: Museums and other memorial institutions in a socio-political context*. In: *Bylye gody*, roč. 48, 2018, č. 2, s. 709-718.

²⁴ DOLÁK, Jan. *Muzeum jen konzerva nebo pouhý prostor pro imaginaci?* In: *Muzeum a změna 5*. Praha : Asociace muzeí a galerií České republiky, 2017, s. 24-30.

²⁵ DOLÁK, Jan. *Predmet kak objekt muzejnogo kollekcionirovaniya i prezentacii*. In: *Muzejnyje tetradi Krymskoj muzeologičeskoj školy*, vyp. 2. Simferopol : Antikva, 2017, s. 16-20; DOLÁK, Jan. *Lidé a věci; Muzea a sbírky*. In: *História a súčasnosť zbierok a zberateľstva*. Banská Bystrica : Poštové múzeum, 2017, s. 184-191.

²⁶ DOLÁK, Jan. *Muzea literatury východiska a perspektivy*. In: *Museologica literaria*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2017, s. 21-27.

²⁷ DOLÁK, Jan. *Some remarks toward the ICOM museum definition*. In: *Museum*, 2017, č. 6, s. 33-38; DOLÁK, Jan. *The museum definition the museum*. In: *Shu'xiang art academy opening ceremony and 2017 ICOM ICOFOM-ASPAC conference : preservation and development for cultural heritage forum program*. Qinghai : Shu'xiang art academy, 2017, s. 26-33; DOLÁK, Jan. *The museum definition question and answers*. In: *Définir le musée du 20e siècle* [elektronický zdroj]. Paris : ICOFOM, 2017, s. 198-201 [online]

²⁸ DOLÁK, Jan. *Sbírateľství a sbírkotvorná činnost muzeí*. Bratislava : Vydavateľstvo UK, 2018, 143 s.

²⁹ KAČÍREK, Ľuboš. *Múzejné expozície venované príslušníkom štúrovskej generácie*. In: *Museologica literaria*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2017, s. 69-81.

narodenia venované dve štúdie.³⁰

Na niektoré aspekty významu kultúrneho dedičstva a jednotlivých jeho zložiek v živote súčasnej spoločnosti poukázala štúdia Lenky Ulašinovej Bystrianskej.³¹ Zameriava sa na význam tradičnej stavebnej kultúry v procese revitalizácie vidieckych sídiel vo vzťahu k udržateľnosti a životnému prostrediu.

Viaceri pracovníci odboru muzeológia a kultúrne dedičstvo publikovali texty orientované na dejiny Slovenska.³² Niektoré práce priamo súvisia s dejinami múzejníctva a muzeológie,³³ budovaním expozícií, ochranou pamiatok a inštitucionalizáciou pamäťových a fondových inštitúcií,³⁴ ďalšie vychádzajú zo zamerania prebiehajúcich grantových úloh. V spoluautorstve Branislava Šprocha, Michala Šmigeľa a Pavla Tišliara vyšla štúdia o rozvoji rusínskeho obyvateľstva na Slovensku³⁵ a o vývoji plodnosti tejto menšiny.³⁶ Ďalšie publikované príspevky sledovali otázky manželského práva na Slovensku³⁷ či zmeny plodnosti žien na Slovensku v priebehu 18. – 21. storočia.³⁸ Pavol Tišliar vydal v poradí už 10. zväzok *Populačných štúdií Slovenska*³⁹ a k problematike spolkovej činnosti publikoval príspevok k dejinám hasičského spolku na Slovensku.⁴⁰ Z knižných novínok na začiatku roku 2017 bol publikovaný lexikón sídel

³⁰ KAČÍREK, Ľuboš. Vydavateľské aktivity, literárna a publicistická tvorba. In: *Jozef Miloslav Hurban – prvý predseda Slovenskej národnej rady : (Príspevky k 200. výročiu narodenia)*, 2. revid. vyd. Bratislava : Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky, 2017, s. 160-179; KAČÍREK, Ľuboš. Jozef Miloslav Hurban v múzejnej prezentácii. In: *Jozef Miloslav Hurban : osobnosť v spoločnosti a reflexii*. Bratislava : Veda, 2017, s. 316-327.

³¹ ULAŠINOVÁ BYSTRIANSKA, Lenka.: Tradičná stavebná kultúra ako súčasť revitalizácie vidieckych sídiel. In: *Muzeológia a kultúrne dedičstvo*, roč. 5, 2017, č. 1, s. 93-106.

³² KAČÍREK, Ľuboš. Rozvíjanie slovensko-slovinských vzťahov v prvej polovici 20. storočia prostredníctvom Československo-juhoslovanskej ligy. In: *Sedemdeset let slovakistiky v Ljubljani*. Ljubljana : Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2017, s. 244-255; KAČÍREK, Ľuboš. Od provizória ku kompromisu : cesta monarchie k rakúsko-uhorskému vyrovnaniu. In: *Historická revue*, roč. 28, 2017, č. 3 s. 6-11; KAČÍREK, Ľuboš. Nová škola slovenská : neúspešná snaha o spoluprácu s uhorskou vládou. In: *Historická revue*, roč. 28, 2017, č. 3 s. 54-59.

³³ KAČÍREK, Ľuboš. Edičná činnosť múzeí v druhej polovici 19. a prvej polovici 20. storočia. In: *Muzeológia a kultúrne dedičstvo*, roč. 5, 2017, č. 1, s. 43-56.

³⁴ TAKÁCSOVÁ-BANYASZOVÁ, Katarína – TIŠLIAR, Pavol. Vznik a formovanie Štátneho kultúrneho majetku v Betliari. In: *Muzeológia a kultúrne dedičstvo*, roč. 5, 2017, č. 1, s. 69-81.

³⁵ ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol – ŠMIGEĽ, Michal. Demographic development of ruthenians (rusyns) in Slovakia in the interwar years (1920 – 1930). In: *Rusin*, roč. 47, 2017, č. 1, s. 213-231.

³⁶ ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol. The fertility of women in Subcarpathian Russia in the second half of the nineteenth century and the first half of the twentieth century. In: *Bylye gody*, roč. 45, 2017, č. 3, s. 964-977.

³⁷ TIŠLIAR, Pavol – ŠPROCHA, Branislav. The rise of civil marriage and divorce in marriage law in Slovakia and changes in marriage law in the interwar period. In: *European Journal of Science and Theology*, roč. 13, 2017, č. 5, s. 35-44.

³⁸ ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol. Some remarks on the fertility transition in Slovakia in the early 20th century. In: *Demografie*, roč. 59, 2017, č. 4, s. 287-302; ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol. Outline of population development in the Slovakia in the nineteenth century. In: *Historická demografie*, roč. 42, 2018, č. 1, s. 79-98; ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol. Regionálne rozdiely v procese plodnosti na Slovensku staré a nové súvislosti. In: *16. Slovenská demografická konferencia : zborník abstraktov a príspevkov*. Bratislava : Slovenská štatistická a demografická spoločnosť, 2017, s. 66-76.

³⁹ TIŠLIAR, Pavol (ed.). *Populačné štúdie Slovenska* 10. Bratislava : MKD, 2017, 114 s.

⁴⁰ TIŠLIAR, Pavol. The National Firefighters' Union in Slovakia between 1900 and 1950. In: *Ethnologia Slovaca Slavica* 38. Bratislava : Univerzita Komenského, 2017, s. 9-20.

Slovenska,⁴¹ historický atlas obyvateľstva Slovenska⁴² spolu s textovou analýzou.⁴³ Problematike dolnozemskej Slovákov a formovaniu ich cirkevných štruktúr po rozpade Rakúsko-Uhorska v roku 1918 sa venoval Ľuboš Kačírek.⁴⁴

Súčasná grantová činnosť smerovala prevažne do dvoch oblastí: kultúrne dedičstvo a populačný vývoj Slovenska. Z oblasti kultúrneho dedičstva v spolupráci s Fakultou architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave riešime interdisciplinárny projekt KEGA zaoberajúci sa objektom starej nemocnice v Topoľčanoch.⁴⁵ V oblasti populačného vývoja Slovenska vedie P. Tišliar v spolupráci s Centrom spoločenských a psychologických vied SAV dva projekty VEGA zamerané na populačnú politiku a vzdelanie žien.⁴⁶ V roku 2017 ukončil s hodnotením: *vynikajúce výsledky* aj APVV projekt *Historický atlas obyvateľstva Slovenska*, na ktorom participoval ako spoluriešiteľ aj Ľuboš Kačírek či Lenka Vargová.⁴⁷

Interná doktorandka Lenka Vargová sa zároveň v rámci grantovej činnosti ako člen riešiteľského tímu sústredila na ďalšiu úlohu zameranú na role múzeí pri vytváraní lokálnych identít. Projekt sa realizoval v Poľsku a na Slovensku formou rozhovorov s kurátormi rôznych múzeí, pričom sa riešitelia zamerali na rôzne aspekty práce v múzeu a na vzťahy jednotlivých múzeí s verejnosťou. Najnovším výstupom tejto grantovej úlohy bude štúdia⁴⁸ zameraná na úlohu múzejnej pedagogiky v múzeách na základe získaných údajov a na odlišné formy tohoto typu praxe v slovenských a poľských múzeách.

V najbližšom čase bude publikovaná aj monografia Jana Doláka *Museum presentation*, ktorú pripravuje spolu s Petrou Šobáňovou z Pedagogickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Dňa 26. apríla 2018 bola otvorená prvá z nového cyklu výstav o Petržalka s názvom Novodobá Petržalka,⁴⁹ ktorú pripravili študenti 1. ročníka magisterského štúdia pre Miestnu knižnicu Petržalka. Odborným garantom cyklu výstav o tejto bratislavskej mestskej časti bol Ľuboš Kačírek. Participácia študentov na tomto projekte v rámci výučby je cennou príležitosťou, ako získať skúsenosti s prípravou reálnej výstavy.

Okrem toho treba spomenúť už tradičnú medzinárodnú konferenciu *Fenomén kultúrneho dedičstva v spoločnosti*, ktorej 4. ročník sa uskutočnil 24. – 25. apríla 2018 na pôde FiF UK v Bratislave. V rámci jednotlivých tematických blokov⁵⁰ zaznelo 46 príspevkov. Vybrané príspevky budú po recenznom konaní postupne publikované v časopise *Muzeológia a kultúrne*

⁴¹ ČEPLŮ, Slavomír et al. (eds.). *Vybrané populačné štruktúry obcí na Slovensku (18. – 1. pol. 20. storočia)*. Bratislava : MKD, 2016, 3305 s.

⁴² ČEPLŮ, Slavomír et al. (eds.). *Historický atlas obyvateľstva Slovenska (18. – 1. pol. 20. storočia)*. Bratislava : MKD, 2017, 250 s.

⁴³ ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol. *Premeny vybraných charakteristík obyvateľstva Slovenska v 18. – 1. pol. 20. storočia*. Bratislava : MKD, 2017, 167 s.

⁴⁴ KAČÍREK, Ľuboš. Organizovanie sa slovenských evanjelikov v Juhoslávii v 20. až 40. rokoch 20. storočia. In: *Konfesia a národ. Kontexty konfesionalnej a národnej identity slovenskej spoločnosti v 19. a 20. storočí*. Kor/ridor knihy 11. Békešská Čaba : Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku, 2017, s. 63-89.

⁴⁵ MŠ SR KEGA č. 016STU-4/2017 *Interdisciplinárny prístup k ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva*.

⁴⁶ MŠ SR VEGA č. 1/0113/17 *Populačná a rodinná politika na Slovensku v 20. a 21. storočí*; MŠ SR VEGA č. 2/0057/17 *Najvyššie dosiahnuté vzdelanie a jeho vplyv na transformujúce sa rodinné a reprodukčné správanie žien na Slovensku*.

⁴⁷ APVV-0199-12 *Historický atlas obyvateľstva Slovenska (18. – 1. pol. 20. storočia)*.

⁴⁸ Autorská dvojica Vargová – Porczynski vydá v najbližšom čase predmetnú štúdiu pod názvom „Between an object and a tale: strategies of local narratives construction in semi-peripheral museums“ v časopise *Opuscula Musealia*.

⁴⁹ Nadväzuje na predošlých päť výstav s názvom „Taká bola Petržalka“.

⁵⁰ I. Muzealizácia urbánneho a rurálneho priestoru, II. Etnomuzeológia, III. Aktuálne problémy súčasnej muzeopedagogiky, IV. Múzeum a dokumentácia, V. Múzeum a technika, VI. Múzejný fenomén v minulosti a súčasnosti, VII. Pamiatkový fond (pamiatky) a archívy.

dedičstvo. V úvode konferencie sme v rámci medzinárodnej študentskej sekcie opäť ponúkli priestor prezentácii študentských prác našich študentov i poslucháčov ďalších univerzít.

Ako bolo spomenuté v úvode príspevku, pracovisko odboru Muzeológia a kultúrne dedičstvo, ako súčasť Katedry etnológie a muzeológie, sa v uplynulom období 2017 – 2018 sústredilo na naplnenie prebiehajúcich vedecko-výskumných a grantových úloh, ako aj na poskytnutie študijného zázemia pre našich poslucháčov. Snaha o dosiahnutie rovnováhy, resp. naplnenie cieľov na poli pedagogickej i vedeckovýskumnej a edičnej činnosti sa tak odrazila v množstve a kvalite publikovaných prác, ako aj v rozširujúcom sa priestore a možnostiach poskytovaných študentom: z hľadiska rozšírenia študijných programov o dvojodborové kombinácie, plánovaného otvorenia doktorandského štúdia muzeológie, ako aj poskytovania nadštandardného publikačného priestoru a potrebnej osobnej a pedagogickej podpory.

Zoznam prameňov a literatúry (References)

- BLAHUTOVÁ, Lucia (2018). *Informačné technológie v múzeu*. Bratislava : FiF UK, 51 s.
- BUNČEKOVÁ, Andrea (2018). *Sakrálna architektúra v obci Blatné (Návrhy na vyhlásenie objektov za NhNKP)*. Bratislava : FiF UK, 82 s.
- ČEPLÖ, Slavomír et al. (eds.) (2017). *Historický atlas obyvateľstva Slovenska (18. – 1. pol. 20. storočia)*. Bratislava : MKD, 250 s.
- ČEPLÖ, Slavomír et al. (eds.) (2016). *Vybrané populačné štruktúry obcí na Slovensku (18. – 1. pol. 20. storočia)*. Bratislava : MKD, 3305 s.
- DOLÁK, Jan (2017). Lidé a věci; Muzea a sbírky. In: *História a súčasnosť zbierok a zberateľstva*. Banská Bystrica : Poštové múzeum, s. 184-191. ISBN 978-80-972322-2-1.
- DOLÁK, Jan (2017). Muzea literatury východiska a perspektivy. In: *Museologica literaria*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, s. 21-27. ISBN 978-80-89388-76-9.
- DOLÁK, Jan (2017). Muzeum jen konzerva nebo pouhý prostor pro imaginaci? In: *Muzeum a změna 5*. Praha : Asociace muzeí a galerií České republiky, s. 24-30. ISBN 978-80-86611-77-8.
- DOLÁK, Jan (2017). Predmet kak objekt muzejnogo kollekcionirovanija i prezentacii. In: *Muzejnije tetradi Krymskoj muzeologičeskoj školy*, vyp. 2. Simferopol' : Antikva, s. 16-20. ISBN 978-5-9909796-7-3.
- DOLÁK, Jan (2017). Some remarks toward the ICOM museum definition. In: *Museum*, č. 6, s. 33-38
- DOLÁK, Jan (2017). The museum definition the museum. In: *Shu'xiang art academy opening ceremony and 2017 ICOM ICOFOM-ASPAC conference : preservation and development for cultural heritage forum program*. Qinghai : Shu'xiang art academy, s. 26-33.
- DOLÁK, Jan (2017). The museum definition question and answers. In: *Définir le musée du 20e siècle*. Paris : ICOFOM, s. 198-201 [online]
- DOLÁK, Jan (2018). *Sbierateľstvá a sbirkotvorná činnosť múzeí*. Bratislava : Vydavateľstvo UK, 143 s.
- FALŤANOVÁ, Kristína (2018). *Zbierkotvorná činnosť Múzea SNP v Banskej Bystrici od roku 1989*. Bratislava : FiF UK, 34 s.
- GALVÁNEK, Roman (2018). *Muzejná pedagogika v ľudobnom múzeu*. Bratislava : FiF UK, 54 s.
- KAČÍREK, Ľuboš – TIŠLIAR, Pavol (2017). The benefit of museum visits for the formal education of children in primary and secondary education in the Slovak Republic. In: *Terra Sebus*, vol. 9, s. 491-506.

- KAČÍREK, Ľuboš (2017). Edičná činnosť múzeí v druhej polovici 19. a prvej polovici 20. storočia. In: *Muzeológia a kultúrne dedičstvo*, roč. 5, č. 1, s. 43-56.
- KAČÍREK, Ľuboš (2017). Jozef Miloslav Hurban v múzejnej prezentácii. In: *Jozef Miloslav Hurban : osobnosť v spoločnosti a reflexii*. Bratislava : Veda, s. 316-327.
- KAČÍREK, Ľuboš (2017). Múzejná prezentácia národopisných zbierok dolnozemskej Slovákov. In: *Národopisné aspekty v kultúre dolnozemskej Slovákov*. Nadlak : Vyd. Ivan Krasko, s. 107-114.
- KAČÍREK, Ľuboš (2017). Múzejné expozície venované príslušníkom štúrovskej generácie. In: *Museologica literaria*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, s. 69-81.
- KAČÍREK, Ľuboš (2017). Nová škola slovenská : neúspešná snaha o spoluprácu s uhorskou vládou. In: *Historická revue*, roč. 28, č. 3, s. 54-59.
- KAČÍREK, Ľuboš (2017). Od provizória ku kompromisu : cesta monarchie k rakúsko-uhorskému vyrovnaniu. In: *Historická revue*, roč. 28, č. 3, s. 6-11.
- KAČÍREK, Ľuboš (2017). Organizovanie sa slovenských evanjelikov v Južoslávii v 20. až 40. rokoch 20. storočia. In: *Konfesia a národ. Kontexty konfesionálnej a národnej identity slovenskej spoločnosti v 19. a 20. storočí*. Kor/ridor knihy 11. Békešská Čaba : Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku, s. 63-89.
- KAČÍREK, Ľuboš (2017). Rozvíjanie slovensko-slovinských vzťahov v prvej polovici 20. storočia prostredníctvom Československo-juhoslovanskej ligy. In: *Sedemdeset let slovakistiky v Ljubljani*. Ljubljana : Znanstvena založba Filozofske fakultete, s. 244-255
- KAČÍREK, Ľuboš (2017). Vydavateľské aktivity, literárna a publicistická tvorba. In: *Jozef Miloslav Hurban – prvý predseda Slovenskej národnej rady : (Príspevky k 200. výročiu narodenia)*, 2. revid. vyd. Bratislava : Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky, s. 160-179.
- KÁŇOVÁ, Barbora (2018). *Každodenný život bratislavských mešťanov druhej polovice 19. storočia a začiatku 20. storočia, so zameraním na vybavenia príbytkov*. Bratislava : FiF UK, 87 s.
- KRAJCSOVICS, Silvia (2018). *Výstavy na území dnešného Slovenska v období Uhorska a 1. ČSR*. Bratislava : FiF UK, 67 s.
- KRAJČÍKOVÁ, Klaudia (2018). *Sakrálne stavby dynamickej barokovej línie na území Západného Slovenska*. Bratislava : FiF UK, 84 s.
- LINTNEROVÁ, Zuzana (2018). *Vybrané kaštiele v okolí v Bratislave – využitie a adaptácia na nové funkcie*. Bratislava : FiF UK, 123 s.
- MENZLOVÁ, Zuzana (2018). *Cultural Heritage in Slovakia: Legal Aspects and Challenges*. [Kultúrne dedičstvo na Slovensku: právne aspekty a výzvy]. Bratislava : FiF UK, 68 s.
- NOŠKOVÁ, Romana (2018). *Prezentácia prírodného dedičstva Bielych Karpát – návrh múzejnej expozície*. Bratislava : FiF UK, 85 s.
- PACIGOVÁ, Adriana (2018). *Dolný Liptov, sprievodca pre kultúrnu turistiku*. Bratislava : FiF UK, 91 s.
- SOLDÁNOVÁ, Zuzana (2018). *Záhradné paláce v Bratislave*. Bratislava : FiF UK, 63 s.
- ŠAJGALÍKOVÁ, Bronislava (2018). *Ľudový odev v Hornom Tekove*. Bratislava : FiF UK, 104 s.
- ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol – ŠMIGEE, Michal (2017). Demographic development of ruthenians (rusyns) in Slovakia in the interwar years (1920-1930). In: *Rusin*, roč. 47, č. 1, s. 213-231.
- ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol (2017) *Premeny vybraných charakteristík obyvateľstva Slovenska v 18.-1. pol. 20. storočia*. Bratislava : MKD, 167 s.

- ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol (2017). Regionálne rozdiely v procese plodnosti na Slovensku staré a nové súvislosti. In: *16. Slovenská demografická konferencia : zborník abstraktov a príspevkov*. Bratislava : Slovenská štatistická a demografická spoločnosť, s. 66-76.
- ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol (2017). Some remarks on the fertility transition in Slovakia in the early 20th century. In: *Demografie*, roč. 59, č. 4, s. 287-302.
- ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol (2017). The fertility of women in Subcarpathian Russia in the second half of the nineteenth century and the first half of the twentieth century. In: *Bylye gody*, roč. 45, č. 3, s. 964-977.
- ŠPROCHA, Branislav – TIŠLIAR, Pavol (2018). Outline of population development in the Slovakia in the nineteenth century. In: *Historická demografie*, roč. 42, č. 1, s. 79-98.
- ŠVECOVÁ, Zuzana (2018). *Hodnotenie expozícií vo vybraných múzeách*. Bratislava : FiF UK, 96 s.
- TAKÁCSOVÁ-BANYASZOVÁ, Katarína – TIŠLIAR, Pavol (2017). Vznik a formovanie štátneho kultúrneho majetku v Betliari. In: *Muzeológia a kultúrne dedičstvo*, roč. 5, č. 1, s. 69-81.
- TIŠLIAR, Pavol – DOLÁK, Jan – KAČÍREK, Ľuboš (2018). Changes in cultural strategy and cultural policies in Slovakia in the 20th century and at the beginning of the 21st century: Museums and other memorial institutions in a socio-political context. In: *Bylye gody*, roč. 48, č. 2, s. 709-718.
- TIŠLIAR, Pavol – ŠPROCHA, Branislav (2017). The rise of civil marriage and divorce in marriage law in Slovakia and changes in marriage law in the interwar period. In: *European Journal of Science and Theology*, roč. 13, č. 5, s. 35-44.
- TIŠLIAR, Pavol (ed.) (2017). *Populačné štúdie Slovenska* 10. Bratislava : MKD, 114 s.
- TIŠLIAR, Pavol (ed.) (2017). *Studia Museologica Slovaca*, roč. 1. Bratislava : MKD, 72 s.
- TIŠLIAR, Pavol (2017). Museology as University subject in Slovakia: History, Program and Course Design. In: *European journal of contemporary education*, roč. 6, č. 1, s. 159-166.
- TIŠLIAR, Pavol (2017). The development of informal learning and museum pedagogy in museums. In: *European journal of contemporary education*, roč. 6, č. 3, s. 586-592.
- TIŠLIAR, Pavol (2017). The National Firefighters' Union in Slovakia between 1900 and 1950. In: *Ethnologia Slovaca Slavica* 38. Bratislava : Univerzita Komenského, s. 9-20.
- ULAŠINOVÁ BYSTRIANSKA, Lenka (2017). Tradičná stavebná kultúra ako súčasť revitalizácie vidieckych sídiel. In: *Muzeológia a kultúrne dedičstvo*, roč. 5, č. 1, s. 93-106.